

का° [१४.३.१८.] देवस्याहमिति यजुर्गुणमारोहति यजमानः । मन्त्रयुक्तं रथं यजमान आरोहेत् ॥ सत्यप्रसवसः सत्याभ्यनुज्ञस्य सवितुर्देवस्य सवेऽनुज्ञायां वर्तमानोऽहं वाजजितोऽन्नजितुर्वृक्षस्पतेः सम्बन्धिनं वाजमन्नं जेषं जयेयं जयतेर्लेटि उत्तमैकवचने लेटोऽडाढावित्यडागमे [पा° ३.४.१४.] सिब्बुलं लेटीति [पा° ३.१.३४.] सिप्रत्ययऽइतश्च लोपः परस्मैपदेष्विति [पा° ३.४.१७.] मिप इकारलोपे गुणे च जेषमिति वृषम् यद्वा लुडि अडि (७.) उत्तमैकवचनेऽडभावे ॥ का° [१४.३.२२.] वाजिन इति वाचयतीति ॥ हे वाजिनोऽश्वा यूयं काष्ठां गहत आज्यन्तं प्राप्तुत उत्कर्षं गहतेत्यर्थः । आज्यन्तोऽपि काष्ठोच्यते क्रात्वा स्थितो भवतीति [निरु° २.१८.] यास्कोक्तेः काष्ठोत्कर्षे स्थितौ दिशीत्यभिधानाच्च [अमर° ३.३.४६.] । किम्भूता यूयं वाजजितः अन्नस्य जेतारः । तथा अधनो मार्गान्स्कम्बुवतः रुन्धतः क्षोभयतः स ह्यश्चस्वभावः । तथा योजना योजनानि मिमानाः अतिशीघ्रतया परिहिन्दतः ॥ १३ ॥

एष स्य वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धोऽपिकक्ष्ण आसनि ।

क्रतुं दधिक्रा अनु संसनिष्यदत्पथामङ्काऽस्यन्वापनीफणत्स्वाहो ॥ १४ ॥

का° [१४.४.३.४.] एष स्य इति प्रत्युचं जुहोत्यनुमन्त्रयते वेति । ऋद्वयेनाज्यं जुहोत्यश्वा ननुमन्त्रयते वा ॥ द्वे अश्वदेवत्ये जगत्यौ दधिक्रावदृष्टे । त्यत्शब्दस्तत्शब्दपर्यायशब्दस्यः स्यः एष वाजी सोऽयमश्वः क्षिपणिं क्षिप्यते प्रेर्यतेऽनया सा क्षिपणिस्तां कशां कशाघातमनु तुरण्यति तूर्णमधानमश्नुते यद्वा क्षिपणिं तुरण्यति कशां तुर्यति कशायास्त्वरया शीघ्रं धावतीत्यर्थः । किम्भूतोऽश्वः ग्रीवायामपिकक्षे आसनि आस्ये च बद्धः तत्तदुचितरज्जुविशेषैः । पदन्न इत्यादिना [पा° ६.१.६३.] आस्यशब्दस्यासन्नादिशः सप्तम्याम् । ग्रीवायामुरोबध्नेण (४.) बद्धः । कक्षयोः समीपे अपिकक्षं पर्याणदेशस्तत्र संनाहरज्ज्वा बद्धः (९.) । आस्ये मुखे कविकया बद्धः । तथा दधिक्राः दधाति अश्ववारमिति दधिः आदगमेति [पा° ३.२.१७१.] किप्रत्ययः दधिः सन्क्रमतेऽधानमिति दधिक्राः विटि क्रमतेराकारः यद्वा दधीन्धारकान्मार्गावरोधानद्रिपाषाणगर्तकण्टकादीनप्यतिक्रामतीति दधिक्राः । तथा क्रतुं सादिनोऽभिप्रायमनु संसनिष्यदत् सम्यगनु संदधानः (१०.) सादिसंकल्पा-